

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Roučky a soudců JUDr. PhDr. Petra Kuchynky, Ph.D. a Mgr. Jany Komínkové v právní věci **žalobkyně: CZECH PRECISION FORGE a.s., IČ 26700239**, se sídlem Praha 1, Husova 242/9, zastoupené: Mgr. Jan Lego, Ph.D., advokát, se sídlem Plzeň, Lochotínská 18, proti **žalovanému: Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Opava, Kolářská 451/13, v řízení o žalobě proti **rozhodnutí žalovaného ze dne 16. července 2012 č.j. 1806/1.30/12/14.3**

t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou domáhá zrušení výše označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj ze dne 19.3.2012 č.j. 2270/6.30/12/14.3, kterým byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, porušením § 102 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. o) zákona č. 251/2005 Sb., porušením § 105 odst. 5 zákoníku práce, a správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona č. 251/2005 Sb., porušením § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, a porušením § 3 odst. 1 písm. r) nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí. Za

správní delikty byla žalobkyni uložena pokuta 220.000,- Kč a náhrada nákladů řízení 1.000,- Kč.

Žalobkyně v **žalobě** namítala, že písemné vyhotovení napadeného rozhodnutí bylo žalovanou dne 16.7.2012 doručováno v rozporu se zákonem ve formě dvou samostatných dokumentů, v důsledku čehož považuje žalobkyně napadené rozhodnutí za nicotné podle **§ 77 odst. 2 správního řádu** z důvodu absolutního nedostatku formy. Žalobkyni byly doručeny do datové schránky dvě samostatné přílohy datové zprávy, kde první dokument obsahuje strany 1 až 6 napadeného rozhodnutí a tento soubor není opatřen ověřovací doložkou konverze dokumentu, čímž nelze ověřit jeho původ. Druhý obsahuje strany 7 až 10 a ověřovací doložku, která se však podle žalobkyně vztahuje pouze na tyto poslední čtyři strany rozhodnutí. Konverzí se rozumí úplné převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě. Konverze v dané věci je znemožněna tím, že ověřovací doložkou je opatřeno jen několik listů rozhodnutí, které ani neobsahují výrok rozhodnutí. V důsledku toho bylo podle žalobkyně porušeno ust. § 22 a § 25 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Žalobkyně poukázala na ust. § 93 odst. 1 správního řádu a na § 72 správního řádu, z nichž vyplývá, že „rozhodnutí o odvolání se oznamuje doručením stejnopisu písemného vyhotovení do vlastních rukou.“ Stejnopis písemného vyhotovení napadeného rozhodnutí nebyl žalobkyni podle jejího tvrzení nikdy doručen, a napadené rozhodnutí tím nenabýlo ani právní moci podle § 91 odst. 1 správního řádu a neobsahuje všechny náležitosti dle § 68 správního řádu, tedy výrokovou část, odůvodnění a poučení o opravných prostředcích.

Dále žalobkyně namítala, že nenaplnila skutkovou podstatu žádného ze jmenovaných správních deliktů. Ohledně správního deliktu podle **§ 30 odst. 1 písm. e) zákona č. 251/2005 Sb.**, žalobkyně namítala, že pokud do organizační normy neuvedla výslovně i odletující části zařízení, nelze z této absence dovozovat diferenciaci mezi odletujícími částicemi kovů a odlétajícími kovovými částmi zařízení, neboť de facto se jedná vždy o odletující žhavý předmět a zdroj rizika je v daném případě totožný. Podle žalobkyně výklad správního orgánu je přepjatě formalistický. Žalobkyně tvrdila, že soustavně vyhledávala nebezpečné činitele a procesy dle § 102 odst. 3 zákoníku práce a že vyhledala i tento konkrétní nebezpečný činitel, vyhodnotila rizika a přijala řadu preventivních opatření. Dále žalobkyně namítala, že se žalovaný nevypořádal s jejími námitkami, že je potřeba v dané věci postupovat podle § 102 odst. 4 zákoníku práce, který pojednává o rizicích, která nelze jednoduše odstranit. Podle žalobkyně při provozu kovárny existují rizika, která nelze odstranit (např. nemožnost zabránit náhodného vylétání kolíku z bucharu). Ani nové buchary nedisponují ochrannými kryty, nadto žalobkyně provádí pravidelnou a řádnou údržbu bucharů. Ve vztahu ke zmíněnému správnímu deliktu absentuje minimálně jednání a protiprávnost správního deliktu. Žalobkyně tvrdila, že veškerá opatření k prevenci rizik vždy přijímala v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měla v době přijímání opatření k prevenci rizik k dispozici. Vystřelení žhavého kolíku z bucharu u žalobkyně nikdy nenastalo, resp. od roku 79 prokazatelně nastalo pouze ve dvou případech (viz svědecké výpovědi Ing. M. a Ing. H.). Proto je podle žalobkyně možné považovat náhlé a nečekané vystřelení kovového kolíku za událost vyšší moci a nejedná se o delikt z důvodu existence okolnosti vylučující protiprávnost.

Ohledně správního deliktu podle **§ 30 odst. 1 písm. o) zákona č. 251/2005 Sb.** žalobkyně namítala, že po prvním pracovním úrazu přijala sedm různých opatření proti

opakování pracovního úrazu. Za prvé vydala Opatření po úrazu pana T. ze dne 2.1.2008. Za druhé u všech čtyř manipulátorů nahradila původní skleněný kryt bezpečnostním sklem. Podle žalobkyně vzhledem k tomu a dle tehdejších znalostí, že původní tenčí sklo náraz zadrželo a kolík pouze spadl na podlahu manipulátoru, bylo toto opatření považováno za dostatečné. Za třetí žalobkyně přeměrovala průmyslové kamery na kovářská pracoviště z důvodu nutnosti stálé kontroly. Z toho následně zjistila, že se situace s odletujícími částmi poškozeného zařízení již neopakovala. Za čtvrté žalobkyně nařídila povinnost zapisovat veškeré poruchy stroje a zápustky kolíků. Za páté žalobkyně rozhodla o přemístění kolíků do horní poloviny zápustky. Za šesté na bucharech žalobkyně nainstalovala měření počtů úderů z důvodu možnosti kontroly kadence úderů. Zjistila, že vysoká kadence úderů, tj. krátká prodleva mezi údery, má negativní vliv na stroj i životnost kolíků, proto byla nařízena delší prodleva mezi údery. Za sedmé žalobkyně oslovila současné výrobce protiběžných bucharů s dotazem na možnost dodatečného zakrytí, avšak obdržela od nich zamítavé stanovisko. Žalobkyně přijetí těchto opatření dokládala ve správním řízení, avšak žalovaný je odmítl s tím, že je nelze považovat za účinná. Žalobkyně s tímto závěrem nesouhlasila s tím, že doložila, že po zavedení těchto opatření klesl počet ulomených/uražených kolíků o 98%. Podle žalobkyně se nelze ztotožnit se závěrem žalovaného, že dalšímu pracovnímu úrazu bylo možné zabránit, či jej eliminovat, neboť okolnosti případu co do razance vymrštěného kolíku byly odlišné oproti prvnímu pracovnímu úrazu. Podle žalobkyně žalovaný zaujal extenzivní výklad ust. § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce i § 105 odst. 5 zákoníku práce, když žalobkyni není ve skutečnosti vytýkáno, že nepřijala opatření proti opakování pracovních úrazů, nýbrž že přijatá opatření nebyla dostatečná a účinná. Žalobkyně tvrdila, že její opatření k opakování pracovních úrazů byla přijata v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, která měla v době jejich přijímání k dispozici. Razanci vylétnuvšího kolíku v roce 2011 nebylo možné predikovat.

Ohledně správního deliktu podle **§ 30 odst. 1 písm. r) zákona č. 251/2005 Sb.** žalobkyně tvrdila, že povinnosti vyplývající z ust. § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb. a z § 3 odst. 1 písm. r) nařízení vlády č. 378/2001 Sb. nelze aplikovat na předmětný protiběžný buchar, který je konstruovaný bez dodatečného krytu. Žalobkyně poukázala na normu ČSN 21 0716, která obsahovala ustanovení, podle něhož se norma nevztahovala na provozované buchary dříve vyrobené. Toto je podle žalobkyně doloženo i negativními stanovisky výrobců bucharů v žádosti žalobkyně o dodatečný ochranný kryt. Žalobkyně přijala celou řadu opatření k zajištění bezpečnosti práce při provozování tohoto velmi starého typu bucharu, prováděla pravidelnou údržbu i revize a generální opravy, a dle dostupných informací ani nové typy bucharů nedisponují ochranným krytem.

Dále žalobkyně namítala, že jí v řízení nebylo v rozporu s **§ 36 odst. 3 správního řádu** umožněno seznámit se s podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Žalobkyně poukázala na rozsudek NSS č.j. 7 A 112/2002-36, z něhož podle žalobkyně vyplývá, že tato možnost není vnímána tak, že se poskytne při zahájení řízení, jak to učinil správní orgán I. stupně, nýbrž až po ukončení zjišťování podkladů pro rozhodnutí. V dané věci žalobkyně namítla, že v projednávaném řízení jí nebylo umožněno seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a že o tomto svém právu nebyla ani poučena, když poučení ve vyrozměnění o pokračování v řízení ze dne 16.1.2012 je toliko obecné. Navíc v situaci, kdy teprve měly být veškeré důkazy provedeny, by takové poučení nebylo v souladu s právní úpravou, neboť možnost vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí musí být poskytnuta až v okamžiku,

kdy má správní orgán za to, že podklady jsou dostatečné pro vydání rozhodnutí. Správní orgán by tak měl fakticky učinit tím, že účastníky vyzve, aby se k podkladům rozhodnutí vyjádřili, a stanoví jim k tomu přiměřenou lhůtu.

V doplnění správní žaloby ze dne 20.12.2012 žalobkyně namítala **zánik odpovědnosti** za správní delikt z důvodu uplynutí lhůty.

Žalovaný **ve vyjádření k žalobě** navrhl zamítnutí žaloby s tím, že při doručování napadeného rozhodnutí do datové schránky zástupce žalobkyně došlo k pochybení při doručení dvou samostatných PDF souborů. Žalovaný se však o tomto nedostatku dozvěděl až z doručené žaloby a napravil nedostatky doručení tím, že opětovně zaslal písemné vyhotovení napadeného rozhodnutí zástupci žalobkyně dne 10.10.2012 již v celistvém souboru s ověřovací doložkou konverze. V této vadě nelze podle žalovaného shledat důvody způsobující nicotnost rozhodnutí, když podle § 67 odst. 2 správního řádu se rozhodnutí vyhotovuje v písemné formě, což bylo splněno. Jelikož podle 71 odst. 2 písm. a) správního řádu se vydáním rozhodnutí rozumí předání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí k doručení, proběhlo podle žalovaného rovněž vydání rozhodnutí v souladu se zákonem. Podle žalovaného i k oznámení rozhodnutí došlo v souladu s § 72 odst. 1 správního řádu, věty první, podle něhož rozhodnutí se účastníkům oznamuje doručením stejnopisu písemného vyhotovení do vlastních rukou. Oba soubory obsahující napadené rozhodnutí byly doručeny zástupci žalobkyně jednou datovou zprávou ve stejný den 16.7.2012 ve 13:35 hodin, proto lze podle žalovaného dospět k závěru, že celé rozhodnutí bylo žalobkyni v jeden okamžik oznámeno a v souladu s § 91 odst. 1 správního řádu nabylo právní moci. Podle žalovaného žalobkyně nemůže popřít v žádném případě faktické seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí stejně jako možnost vyjádřit se k nim. Této možnosti bylo zástupcem žalobkyně plně využito. Dne 31.1.2012 bylo provedeno u správního orgánu I. stupně dokazování za přítomnosti zástupce žalobkyně, po němž se zástupce vyjádřil a navrhl provedení dalších důkazů, svědeckých výpovědí, které byly provedeny dne 7.3.2012 opět za přítomnosti zástupce žalobkyně. Zástupce žalobkyně tak byl se všemi důkazy řádně seznámen a kopie svědeckých výpovědí mu byly předány 7.3.2012. Správnímu orgánu podle žalovaného by se dal vytknout pouze nedostatek písemné formy výzvy podle § 36 odst. 3 správního řádu. Zástupce žalobkyně byl ústní výzvě k vyjádření se k podkladům osobně přítomen, na písemné formě netrval, ani ji nevyžadoval. Svým podpisem na protokolech o provedení důkazů stvrdil seznámení s nimi a aktivně ve správním řízení vystupoval. Po doplnění dokazování 7.3.2012 byl opětovně ústně vyzván k vyjádření se k podkladům řízení, avšak nevyjádřil se a další důkazy nenavrhoval.

Žalovaný nesouhlasil ani s tvrzením o zániku odpovědnosti za správní delikty, když správní řízení bylo podle jeho názoru zahájeno příkazem Oblastního inspektorátu práce ze dne 29.12.2011 doručeného zástupci žalobkyně 3.1.2012. Dle **§ 46 odst. 1 správního řádu je řízení z moci úřední zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi doručením oznámení**. Podle § 150 odst. 1 správního řádu povinnost v řízení z moci úřední a ve sporném řízení lze uložit formou písemného příkazu. Příkaz může správní orgán vydat, považuje-li skutkové zjištění za dostatečné; vydání příkazu může být prvním úkonem v řízení. Podle § 36 odst. 2 zákona o inspekci práce odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, uplynul-li jeden rok od zahájení řízení, nejpozději do tří let ode dne, kdy byl spáchán. Správní řízení

podle žalovaného bylo skončeno doručením rozhodnutí o odvolání 16.7.2012, kdy nabylo právní moci, v důsledku čehož subjektivní i objektivní lhůty byly v daném řízení dodrženy.

Součástí **správního spisu** je záznam o úrazu, který se stal dne 23.7.2011 v 00:55 hodin zaměstnanci T.H. při kování na bucharu. Při zápusťkovém kování došlo k ulomení vodícího kolíku zápustky a k jeho vymrštění z bucharu. Kolík zasáhl do hlavy řidiče manipulátoru, který seděl na ovládacím stanovišti manipulátoru. Následkem byl smrtelný pracovní úraz. Do záznamu o podaném vysvětlení ze dne 31.8.2011 zaměstnanec V.Ch. uváděl, že případů, kdy došlo k upadnutí vodícího kolíku, zaznamenal za dobu svého působení ve firmě několik. Dříve se to stávalo velice často, v průměru téměř 1x týdně, od doby, kdy se vodící kolíky upevňují do horní části zápustky, je to méně často, ale určitě 1x za půl roku uletí stejně. Je zde rovněž záznam o úrazu ze dne 2.1.2008 zaměstnance L.T., kdy při kování vík ojníc došlo k uražení kolíku, který dostal následně úder a odletěl na manipulátor. Prorazil sklo a po dopadu a odrazu pohmoždil kováři nohu. Žalobkyně předložila Organizační normu společnosti ze 31.5.2009, která obsahuje také analýzu rizik. V části 2 Posouzení rizik je mezi nejvýše hodnocenými riziky - vysoká teplota odletující žhavé částice kovů, hluk, vibrace, manipulace s materiálem, výpary maziv. Další podklad je Opatření po úrazu pana T. ze dne 2.1.2008, kterým bylo uloženo prověřit použitý materiál kolíků, prověřit rozteče děr pro kolíky zápustky, prověřit změnu konstrukčního řešení kolíků. Dále byl předložen Příkaz generálního ředitele č. 2/2011 z období po vzniku smrtelného úrazu. Zde bylo uloženo provádět zkoušky ultrazvukem na kolíkách zápustek a na pracovištích bucharu stanovit a vyznačit na podlaze prostor, v němž se nesmí nikdo zdržovat během kování, a to včetně obsluhy manipulačního vozíku.

V protokole o kontrole ze dne 27.9.2011 a ve zprávě o výsledku kontroly ze dne 11.10.2011 správní orgán I. stupně poukázal na výše zmíněnou organizační normu společnosti s tím, že je zřejmé, že při práci na protiběžných bucharech dochází k odlétnutí poškozených částí zařízení do nebezpečného prostoru před strojem. Zaměstnavatel při vyhledávání rizik opomenul podstatné nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí, když neuvedl jako jeden z důležitých zdrojů rizika odletující části poškozeného zařízení, nevyhodnotil tato rizika a nezajistil přijetí opatření k prevenci těchto rizik. Další porušení zákoníku práce bylo shledáno v tom, že nepřijal zaměstnavatel dostatečná opatření proti opakování pracovních úrazů, neboť po pracovním úrazu z roku 2008 z větší části v přijatých opatřeních pouze prověřoval stávající stav zařízení. Přijatá pravidla pro volbu materiálu vodících kolíků nezabránila opakování podobného, ale smrtelného úrazu z identických příčin. Dále zaměstnavatel podle správního orgánu I. stupně nesplnil minimální požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením, neboť jej nevybavil vhodným ochranným zařízením a zabezpečením před ohrožením života a poškozením zdraví, aby chránil zaměstnance před odlétajícími nebo vymrštěnými předměty uvolněnými ze zařízení. Tím kontrolovaná osoba neplnila povinnosti zajištění řádného stavu používaných výrobních a pracovních prostředků ve smyslu zákoníku práce a nařízení vlády.

V žádosti o přezkoumání protokolu žalobkyně poukazovala na přesměrování kamer na buchar po prvním pracovním úrazu a dokládala to upozorněním na možnost výpovědi ze dne 30.1.2008 zaměstnanci, který se měl pokusit svévolně vyřadit z provozu kamerový systém pro sledování prostoru pracoviště. Žalobkyně také uvedla, že po úrazu pana T. bylo instalováno bezpečnostní sklo do manipulačního vozíku a k tomu předložila fakturu. Námitky žalobkyně

byly shledány při přezkoumávání protokolu nedůvodnými. Následoval příkaz ze dne 29.12.2011, který byl doručen zástupci žalobkyně dne 3.1.2012 a kterým bylo zahájeno správní řízení. Žalobkyně podala odpor. Dne 31.1.2012 byly za účasti zástupce žalobkyně provedeny listinné důkazy, které jsou součástí správního spisu a poté žalobkyně ve svém vyjádření navrhla doplnění dokazování o svědecké výpovědi a uvedla, že předložené listiny, zejména evidence uražených kolíků za jednotlivé měsíce, dokazují úspěšnost opatření přijatých po úraze počátkem roku 2008, neboť poklesla četnost ulomených kolíků o téměř 98%. Z evidence uražených kolíků za roky 2008, 2009 a 2011 vyplývá, že četaři směn uražení kolíku zaznamenávali dále, byť s menší četností.

Dne 7.3.2012 byli vyslechnuti navržení svědkové. Ing. M.H., výrobní ředitel společnosti, uváděl, že případ s podobnou razancí odlétnutí kolíku dříve nebyl, nýbrž s menší rychlostí. Tento svědek na žádném podobném stroji nikdy neviděl kryt nebo jiná bezpečnostní opatření. Po smrtelném úrazu přikázali manipulátorovi, aby se při provozu přemístil do prostoru mimo buchar, což je jediné opravdu účinné opatření. K pracovnímu úrazu pana T. uvedl tehdy stanovili, že řidič bucharu se musí po každé ráně podívat, zda je vše v pořádku. Doba mezi jednotlivými údery nesmí být kratší než 2 vteřiny. V roce 2008 dále změnili umístění kolíků, aby byly seshora, což přispívá k vyšší bezpečnosti tím, že případně poškozený kolík gravitačně odpadne a nezůstane v pracovním prostoru. Odjíždění manipulátoru do bezpečného prostoru však značně snižuje výkonnost. Svědkové Ing. R.S. a Ing. J.S., bezpečnostní technici, uvedli, že považovali opatření provedená společností za dostačující. Svědek Ing. J.M., vedoucí výroby, který se dostavil na kritickou směnu bezprostředně po úrazu, uvedl, že do provozu dřívější Škoda Kovárny nastupoval již v roce 1979 jako směnový mistr. Utkvěla mu v paměti informace, že údajně před 10 až 15 lety před jeho nástupem, tj. v 60. letech, došlo k odlétnutí předmětu bez zranění jakéhokoli z pracovníků. Jde samozřejmě o tváření kovů, takže při deformacích materiálu dochází k odlétnutí např. okují a pilin, ale jinak nic. K ochraně slouží manipulátoru ochranný kryt s bezpečnostním sklem a zbývající dva pracovníci jsou v okamžiku úderu schováni za bucharem.

Svědék V.Ch. pracoval ve společnosti od roku 2002 až konce ledna 2012. Celou dobu byl na pracovišti bucharu. Pan H. byl jeho spolupracovník, osobně se se svědkem znali, byli kamarádi. Tento svědek byl řidičem bucharu i při úrazu pana T. v roce 2008, kdy šlo podle svědka o zcela stejnou situaci, jenom kolík neměl tak velkou rychlost. Svědek uváděl, že se stávalo, že se kolík ulomil, většinou však zůstal ležet v zápustce anebo vypadl ven, ale že by vyletěl, se jemu osobně stalo dvakrát. Momentálně podle svědka je při kování zákaz vstupu do prostoru, jsou vyměřeny úhly, kam by něco mohlo vyletět, za hranice nikdo nesmí. Po úrazu pana T. toto opatření ještě přijato nebylo, pracovalo se pořád stejně. Ani o jiných opatřeních neví, pracovalo se pořád stejně. Bylo mu známo, že se měnilo bezpečnostní sklo u manipulátoru, protože bylo prasklé. Dále se změnilo umístění kolíků ze spodního na horní a už se tolik nelámaly. K povinnosti zachovávat časovou mezeru mezi údery bucharu, svědek uvedl, že byla vymyšlena kvůli spotřebě vzduchu, protože kompresory to nestíhaly plnit. Na dotaz, zda měli povinnost kontrolovat mezi údery kolíky a zápustky, svědek uvedl, že ne, že to ani nejde hlídat, že by musel se zkroutit před zápustku, aby viděl nahoru na kolík. Dal se hlídat pouze jeden, ale ne ten, který je v zákrytu. Na dotaz, zda kontrola měla být prováděna po každé ráně nebo mezi ranami, svědek uvedl, že ne, že na to není čas, rány šly jedna za druhou, hlídalo se jen, jestli sedí obráběný kus. Úraz svědek ho nezaregistroval, ani že kolík chybí. Ještě padly dvě

nebo tři rány bucharu. Kolík tam může být podle svědka týden i čtrnáct dnů podle únavy materiálu. Nyní platí opatření, že po každém kování se kolíky rentgenují, a je-li tam náznak trhliny, ihned se dává nový kolík. Na pracoviště chodí zápustka již se zapuštěnými kolíky. Na dotaz, zda by došlo k úrazu i v případě pana T., kdyby letěl kolík stejnou rychlostí, svědek uvedl, že tehdy kolík narazil do rámu, ne přímo do skla, a dále neměl takovou rychlost.

Rozhodnutím **správního orgánu I. stupně** byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání tří správních deliktů. V odůvodnění správní orgán uvedl, že přestože žalobkyně věděla, že jedním z rizik při této práci je odlétnutí také poškozeného zařízení, toto riziko nevyhledala, nezjišťovala příčiny a zdroje rizika. To vyplývá z organizační normy, kde tento zdroj rizika neuvedla. Z výpovědí zaměstnanců vyplývá, že k odlétnutí kolíků docházelo, a dosvědčuje to i pracovní úraz pana T. Přesto žalobkyně až do července 2011 tento dokument neaktualizovala. Naopak ve správním řízení prokazovala, že nemohla vědět, že takové riziko existovalo dle tehdy dostupných znalostí. Zavedení opatření zapisovat do výkazu práce veškeré poruchy stroje a kolíků, není podle správního orgánu splněním povinnosti podle § 102 odst. 3 zákoníku práce ve smyslu vyhledání a zjištění příčiny rizika a přijetí opatření k jejich odstranění. I vzhledem k tomu, že nebylo vyhledáno žádné riziko, zjištěny jeho příčiny a zdroje, nepřijala žalobkyně účinná opatření k eliminaci opakování pracovního úrazu. Nahrazení původních skel bezpečnostními bylo jediným opatřením, které může být považováno za směřující k zabránění opakování pracovního úrazu, nebylo však dostatečné, když žalobkyně nevyhodnotila možnou razanci odlétnutého kolíku o hmotnosti 27 kg při jeho odrazu. Ostatní opatření, jako instalace kamer, zapisování poruch strojů, nemohly zamezit žádným způsobem opakování pracovního úrazu způsobeného odlétnutím zápustkového kolíku. Uchycení kolíků v horní polovině snížilo počet prasklých a uražených kolíků, ale neodstranilo. Bylo jen otázkou času, kdy uražený kolík dopadne na okraj zápustky a bude vystřelen bucharem do prostoru. Účinná opatření přijala žalobkyně teprve po smrtelném pracovním úrazu. Žalobkyně se dotázala výrobců, zda lze stroj vybavit ochranným zařízením, ovšem zákonný předpis ukládá povinnost vedle ochranného zařízení stroj vybavit zabezpečením před ohrožením života a poškozením zdraví tak, aby chránila zaměstnance před padajícími, odlétajícími nebo vymrštěnými předměty uvolněnými ze zařízení. Toto žalobkyně neučinila. Učinila tak až v rámci opatření po pracovním úrazu, kdy v příkazu stanovila, že na pracovištích bucharu je nutno vyznačit prostor, ve kterém se nikdo nesmí zdržovat včetně řidiče manipulátoru.

Žalobou **napadené rozhodnutí** bylo doručováno žalobkyni dvakrát, podle první doručky dne 16.7.2012, podle druhé doručky dne 10.10.2012. Správní delikty podle § 30 odst. 1 písm. e) a o) zákona o inspekci práce žalovaný odůvodnil tak, že přestože žalobkyně věděla, resp. musela vědět po předchozím pracovním úrazu, že jedním z rizik při této práci je i odlétnutí části poškozeného zařízení, toto riziko skutečně nevyhledala, nezjišťovala příčiny a zdroje tohoto rizika. Žalovaný odmítl, že by bylo na základě provedených opatření prokázáno, že se již pracovní úraz nebude dále opakovat. Prokázán byl přesný opak vznikem dalšího úrazu. Dokumenty žalobkyně o vyhledání rizik po roku 2008 nelze považovat za účinné opatření, které by eliminovalo nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí. Jednalo se o opatření k přesměrování kamer, povinnost zaměstnance zapisovat veškeré poruchy, měření počtu úderů na bucharu a další. Tyto nemohou objektivně odstranit ani eliminovat riziko odlétnutí části poškozeného zařízení, ani zajistit bezpečnost zaměstnanců na pracovišti. Ani nahrazení původního skleněného krytu bezpečnostním sklem nepřineslo požadovaný efekt ochránit řidiče

za sklem. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nelze dělat metodou pokus – omyl, tedy vyzkoušet efektivnost opatření přímo na lidech, nýbrž náležitými fyzikálními propočty, zkouškami, porovnáním s technickými údaji, např. nového bezpečnostního skla - na kolik je kalibrováno atd. Podle žalovaného je alarmující, že přestože se již v minulosti stal na daném pracovišti pracovní úraz z identických příčin, žalobkyně tomuto nevěnovala patřičnou pozornost, nevyhledala a nevyhodnotila rizika a nepřijala účinná opatření k jejich odstranění. Skutečnost, že žalobkyně dostala zamítavé stanovisko od současných výrobců protiběžných bucharů ohledně možnosti dodatečného zakrytí bucharu, je podle žalovaného irelevantní. Žalobkyně má objektivní odpovědnost zaměstnavatele zajistit bezpečnost a ochrany zdraví při práci. Pokud má v provozu nebezpečný stroj a není schopna zajistit bezpečnost práce jiným způsobem, nezbude, než takový stroj z provozu vyřadit. Mezi tzv. všeobecné preventivní zásady prevence rizik patří podle zákoníku práce také nahrazování nebezpečných technologií méně nebezpečnými nebo méně rizikovými v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky s ohledem na právo zaměstnanců na pracovišti na zajištění skutečně bezpečných pracovních podmínek. Žalovaný poukázal i na výpověď Ing. R.S., podle níž předmětný buchar do detailu nezkoumal, pouze ho viděl při práci, nikdo z pracovníků mu neřekl, že by z bucharu někdy něco vylétlo. Na vyhodnocování účinnosti opatření se rovněž nepodílel. Tedy externí bezpečnostní technik sám potvrdil, že nešlo o opatření k odstranění rizika odlétnutí části poškozeného zařízení, nýbrž o opatření, aby se kolik nelámalo. Skutečnost, že externí bezpečnostní technik nevěděl nic o vylétajících kolicích, neboť mu nikdo z pracovníků nic neřekl, jde podle žalovaného k tíži žalobkyně, neboť by to měl být především bezpečnostní technik, jako odborně způsobilá osoba, se kterým měla žalobkyně úzce spolupracovat při vyhledávání a hodnocení rizik a při přijímání účinných opatření k jejich odstranění. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních vede zaměstnavatel dokumentaci, což stanovil zákoník práce v § 102 odst. 4 ve znění účinném do 31.12.2011. V posledně účinném znění jde ještě o přísnější úpravu, že zaměstnavatel je povinen vést dokumentaci. Nejde tedy o přepjatý formalismus, nýbrž o vyžadování splnění zákonných povinností zaměstnavatele. Není podstatné, že za celou dobu fungování žalobkyně došlo pouze ke dvěma případům pracovního úrazu z tohoto důvodu, podstatné je, že toto riziko fakticky existovalo, reálně hrozilo a žalobkyně o něm věděla, avšak nijak je nevyhodnotila a nepřijala účinná opatření k jeho odstranění. Ke správnímu deliktu podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce žalovaný uvedl, že předmětný buchar nebyl vybaven žádným ochranným zařízením, které by chránilo život a zdraví zaměstnanců, a zabezpečení před ohrožením života a poškozením zdraví bylo nedostatečné a neúčinné. Tím spíše, že šlo o velmi starý typ bucharu technicky konstruovaný bez ochranného krytu, měla žalobkyně věnovat maximální pozornost zajištění bezpečnosti práce při jeho provozu. Pracovníci na starých strojích mají bezesporu stejné právo na bezpečnost práce jako pracovníci na novějších strojích. Existence ČSN normy, která se nevztahuje na dříve vyrobené provozované buchary, je podle žalovaného nepodstatná vůči povinnostem vyplývajícím z právních předpisů vyšší právní síly.

K jednotlivým námitkám soud uvádí následující:

Žalobkyně v žalobě nejprve namítala nicotnost napadeného rozhodnutí z důvodu nesprávného doručení formou dvou samostatných souborů. Soud tento žalobní bod neshledal důvodným. Soud má za to, že nelze v žádném případě okolnost, že byl stejnopis napadeného rozhodnutí doručován ve dvou částech, podřadit k takovým vadám rozhodnutí, které způsobují,

že je nutno na rozhodnutí hledět, jakoby nebylo vydáno. Soud proto tuto situaci přezkoumával z toho hlediska, zda nemohla vyvolat procesní vadu způsobující nezákonnost ve smyslu hmotněprávním. V daném případě bylo nutno zohlednit zejména ust. **§ 36 odst. 2 zákona o inspekci práce** v rozhodném znění, podle něhož *odpovědnost právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby za správní delikt zaniká, uplynul-li 1 rok od zahájení řízení, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán*. Předmětný smrtelný úraz nastal dne 23.7.2011. Řízení o správním deliktu bylo zahájeno doručením příkazu dne 3.1.2012. Nesprávná forma doručení ve dvou souborech byla napravena novým doručením rozhodnutí jako celku dne 10.10.2012. Z těchto dat vyplývá, že k zániku odpovědnosti nedošlo, jelikož napadené rozhodnutí nabylo právní moci (bylo doručeno) před uplynutím jednoleté lhůty od zahájení řízení o deliktu a současně před uplynutím tříleté lhůty od spáchání deliktu.

Dále žalobkyně správním orgánům vytýkala, že jí v rozporu s **§ 36 odst. 3 správního řádu** nebylo umožněno, aby se mohla seznámit s podklady pro rozhodnutí, navrhopat důkazy a vyjádřit se k věci. Dle názoru soudu je nutno vycházet z účelu ust. § 36 správního řádu, který je nutno spatřovat v tom, aby se účastník řízení dal prostor pro seznámení se všemi podklady, které budou použity v budoucnu pro vydání rozhodnutí, aby mohl se k těmto podkladům vyjádřit a v reakci na tyto podklady navrhopat své vlastní důkazy a vytvořit tak plnohodnotný prostor pro spravedlivý proces. V dané věci žalobkyně (prostřednictvím svého zástupce) byla přítomna provádění důkazů mimo jednání, kdy byla seznámena se všemi podklady rozhodnutí. Po provedení důkazů byl žalobkyni dán prostor k vyjádření, přičemž žalobkyně navrhla doplnit dokazování o výsledky svědků. Těmto výsledkům poté byla přítomna a jiné podklady, s nimiž by žalobkyně nebyla seznámena, správní orgán neopatřoval. Tímto postupem bylo podle názoru soudu učiněno zadost spravedlivému procesu. Takže ani v tomto směru soud neshledal porušení procesních norem, které by mohlo způsobit nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.

Žalobkyně v žalobě nesouhlasila se závěrem správních orgánů o porušení ust. **§ 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce**. Soud zhodnotil mechanismus obou pracovních úrazů, a na základě toho se ztotožnil se správním orgánem I. stupně i s žalovaným. V organizační normě žalobkyně uvedla jako hlavní zdroj rizika vysokou teplotu odlétajících žhavých částic kovů, hluk, vibrace, manipulaci s materiálem, výpary maziv. Porušení § 102 odst. 3 zákoníku práce spočívá v tom, že organizační norma neobsahovala výslovný odkaz na další (nejpozději při prvním pracovním úrazu zjištěný) zdroj rizika, a to jsou odlétající částice poškozeného zařízení. Podle názoru soudu nelze odlétající vodící kolíky zápustek podřadit pod pojem odlétající žhavé částice kovů, které jsou uvedeny v organizační normě. Nelze tudíž považovat za shodná ani rizika vznikající z těchto odlétajících žhavých částic kovů, které jsou bucharem kovány, a z odlétajících vodících kolíků, které nejsou zanedbatelné svou hmotností. Riziko odlétajících kolíků zápustky mělo být zvlášť zohledněno jako nový zdroj rizika i vzhledem k četnosti ulomených kolíků (docházelo k tomu dle předložené evidence pravidelně i po roce 2008 někdy i několikrát do měsíce) i vzhledem k prokazatelně způsobenému pracovnímu úrazu. Podle názoru soudu bylo nezbytné dát i zaměstnancům šanci pro to, aby se zdůraznila hrozba, která spočívá v riziku odlétání částic poškozených vodících kolíků. Nelze se vyvinut tvrzením, že odlétá-li část kolíku o hmotnosti 27 kg, je to stejné, jako ostatní odlétající částice kovů (žhavé), které jsou zpracovávány bucharem. Odlišení těchto dvou faktorů bylo naprosto nezbytné a v daném případě absentovalo. Soud tak dospěl k závěru, že žalobkyně

nesplnila povinnost stanovenou § 102 odst. 3 zákoníku práce, a tím došlo k naplnění podstaty deliktu podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce.

Správní delikt podle ust. **§ 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce** spočívá v tom, že žalobkyně porušila povinnost stanovenou v § 105 odst. 5 zákoníku práce, která ukládá zaměstnavateli *povinnost přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů*. V roce 2008 došlo k prvnímu úrazu, v roce 2011 k druhému. Po prvním pracovním úrazu žalobkyně přijala celou řadu opatření. Uložila prověření situace, začala evidovat ulomené kolíky a nasměrovala na buchar kamery. Soud se ztotožňuje se žalovaným v tom, že tyto evidenční a kontrolní činnosti v žádném případě nemohou vzniklé riziko nijak omezit. Soud neakceptoval námitku, že v souladu s ust. 105 odst. 5 zákoníku práce je přijímání jakýchkoliv opatření, nikoli pouze těch účinných. Podle názoru soudu totiž ze samotného pojmu opatření, byť v zákoně nemá přívlastek, vyplývá, že musí být natolik intenzivní, aby bylo adekvátní intenzitě rizika, které hrozí a které má odstranit. Žalobkyně také změnila umístění kolíků do horní zápustky. Z předložené evidence jasně vyplynulo, že toto opatření snížilo výrazně množství ulámaných vodičích kolíků. Pokud dříve byly uražené kolíky na denním či týdenním pořádku, pak po umístění do horní zápustky docházelo k poškození kolíků zhruba po měsíci. Jelikož tedy stejné riziko stále (byť méně často) hrozilo, nelze považovat toto opatření za odpovídající cit. ust. § 105 odst. 5 zákoníku práce, neboť nebylo schopné dosáhnout situace, že opakování pracovního úrazu již nehrozí. Totéž platí i o opatření, jímž žalobkyně provedla výměnu skleněného krytu manipulačního vozíku za bezpečnostní sklo, které nebylo způsobilé zabránit dalšímu úrazovému ději.

Soud neuznal ani obhajobu žalobkyně, že intenzita, s jakou odlétl poškozený kolík v roce 2011, byla nepředvídatelná, že se jednalo o zásah vis maior. Ze skutečností, že již jednou kolík dokázal způsobit poměrně vážné zranění (dle lékařské zprávy z roku 2008) a že k odlétání ulomených kolíků docházelo často, podle názoru soudu jednoznačně vyplývá, že žalobkyně měla přijmout opatření i pro ještě nebezpečnější situace, než která nastala v roce 2008. Soud totiž za podstatnou považuje výpověď svědka Ch., který poměrně přesně popsal rozdíly mezi oběma pracovními úrazy. Vyplynulo z toho, že mechanismy vzniku pracovních úrazů byly totožné a vážnějšímu následku v prvním případě zabránila hlavně okolnost, že kolík nevystřelil přímo proti sklu, nýbrž že se zbrzdil o rám manipulačního vozíku. Proto také shledal soud i naplnění deliktu ve smyslu § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce porušením § 105 odst. 5 zákoníku práce.

Třetí správní delikt vymezený ust. **§ 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce** spočíval v tom, že nedošlo ke splnění povinností, které vyplývají jednak z § 4 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a jednak z § 3 odst. 1 písm. r) nařízení vlády č. 378/2001 Sb., o požadavcích na bezpečný provoz a užívání strojů. Je nutno přijmout argumentaci žalobkyně v tom, že asi nebylo technicky možné zajistit ochranný štít zařízení, nicméně bylo nutno vycházet ze stavu a stáří bucharu a doby, po kterou je používán, a z extrémních podmínek, za nichž pracuje. Tyto okolnosti si žádaly vytvoření jiného opatření, které by zabezpečilo pracovníky před ohrožením života a poškozením zdraví při práci. Tímto nepochybně účinným opatřením chránícím zdraví zaměstnanců je např. opatření, které bylo přijato po úrazu z 23.7.2011. Tehdy žalobkyně vyznačila koridor, do kterého uražené kolíky mohou zalétat, a kam v době pracujícího bucharu je zákaz vstupu

zaměstnanců včetně řidiče manipulačního vozíku. To je i podle názoru soudu jediným možným řešením, které bylo v tomto směru možné přijmout, tedy vyloučení pobytu pracovníků včetně řidiče manipulačního vozíku v době, kdy je buchar v činnosti. Žalobkyně však takto účinné opatření měla přijmout již po prvním úrazu, a tím by nemohlo dojít k druhému úrazu. Soud tak shledal naplnění i skutkové podstaty správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce.

Na základě výše uvedeného soud neshledal žalobní námitky důvodnými, a žalobu proto zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého by měl nárok na jejich náhradu žalovaný, který měl ve věci plný úspěch. Žalovanému však žádné náklady řízení nevznikly, a proto jejich náhrada nebyla žádnému z účastníků přiznána.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení rozsudku. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Plzni dne 30. března 2015

JUDr. Václav Roučka, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Bc. Michaela Karásková